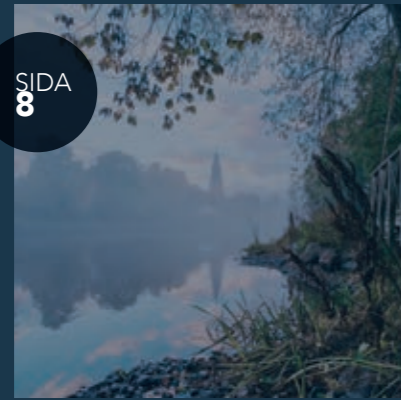

SU
PO

2017

SIDA
8

SIDA
4

SIDA
22

SIDA
20

SIDA
14

INNEHÅLL

- 4 Laglighet, pålitlighet och kvalitet utgör grundvalen för finländsk underrättelseverksamhet
- 6 Skyddspolisens särskilda roll
- 8 Konflikten i Syrien och Irak fortsätter att påverka Europa och även Finland
- 10 Hotet om terrorism större än någonsin förr
- 12 Trenderna inom radikalislamistisk terrorism
- 14 Ett lugnt år för ytterlighetsrörelser
- 16 Skyddspolisen i tal och siffror år 2017
- 18 Skyddspolisen närvarande i hela Finland
- 20 Natodebatten, Östersjön och underrättelselagen väcker utländskt intresse
- 22 Nätspionage ett hot mot företagets framtid
- 24 Tio frågor om säkerhetsutredningar
- 26 Medborgarnas rekordstora förtroende för Skyddspolisen

Laglighet, pålitlighet och kvalitet utgör grundvalen för finländsk underrättelseverksamhet

Under de senaste åren har Skyddspolisens verksamhetsmiljö genomgått en förändring utan tidigare motstycke. Tyvärr tyder ingenting på att takten kommer att avta. Därför är även Skyddspolisens egen verksamhet stadd i snabb förändring.

I Finland pågår det en utredning gällande den första terrorattacken på finländskt territorium. Knivhuggningarna i Åbo i augusti 2017 inträffade bara ett par månader efter att Skyddspolisen redan för tredje gången varit tvungen att höja sin hotbedömning och att vi konstaterat att "terrorhotet mot Finland är allvarligare än någonsin förr".

Nu åtminstone torde det stå klart för alla att den nationella säkerheten är i Finland utsatt för samma hot som i övriga Europa, och en del hot är till och med större än i jämförelseländerna. Skyddspolisen har därför ansett det vara viktigt att de finländska säkerhetsmyndigheterna skulle ha med andra EU-länder jämförbara möjligheter att förebygga och bekämpa sådana hot. Den nya underrättelseagstiftningen har efter omsorgsfull beredning redan överlämnats till riksdagen. Beredningen har genomförts i en positiv anda, grundligt och genom dialog. Förståelsen för vad underrättelseverksamhet är och hur den i enlighet med den nya lagen skulle bedrivas har under processen avsevärt ökat. Således råder det redan – i synnerhet mot bakgrunden av debatterna i början av processen – ett rätt så djupt samförstånd om innehållet i lagstiftningspaketet. För Skyddspolisen är det av största betydelse att detta paket snabbt ska kunna antas, för i dagens verksamhetsmiljö är våra befintliga instrument inte tillräckliga. Med tanke på att förändringen verkar fortsätta, har vi bråttom att få lagen i kraft.

De grundläggande värden som Skyddspolisens verksamhet bygger på är laglighet, pålitlighet och kvalitet. Dessa värden kan vi inte göra avkall på, varken nu eller i framtiden. Vi välkomnar de omfattande element av laglighetsövervakning och parlamentarisk kontroll som sammankopplats med den nya underrättelseagstiftningen. I underrättelsevärlden kan man aldrig bringa allt till allmän kännedom, men med tanke på den allmänna acceptabiliteten är det av väsentlig betydelse att även Skyddspolisens verksamhet kontinuerligt genomlysas genom kontroller.

Underrättelseverksamhet är ofta det bästa och ibland det enda sättet att få förhandsuppgifter om nya slags hot som redan håller på att utvecklas men än så länge bakom horisonten. I Finland har underrättelseverksamheten åtminstone inte ännu setts som självständig verksamhet utan den uppfattas alltså som ett förstadium till eller en utvidgning av kriminalunderrättelseverksamhet. I många länder har uppgifter som inhämtats med hjälp av underrättelseverksamhet redan länge utgjort en väsentlig del av grunden för det politiska och i synnerhet det utrikespolitiska beslutsfattandet. I framtiden kommer Skyddspolisens framgång således att bedömas inte enbart utifrån huruvida konkreta hot mot den nationella säkerheten förebyggts utan även utifrån hur Skyddspolisen lyckas utarbeta proaktiv och betydelsefull underrättelseinformation till stöd för den högsta statsledningens beslut.

Den nya tiden innebär att även Skyddspolisen måste genomgå interna förändringar i riktning mot det nya. Sådana förändringar pågår redan inom Skyddspolisen. Ny personal rekryteras, och behov och sätt att ändra på nutida, vedertagna verksamhetsformer övervägs inom organisationen. I och med en arkitektävling har arbetet med att planera nya moderna lokaler påbörjats. Säkerhetspolisorganisationens övergång i riktning mot framtidens säkerhets- och underrättelsetjänst har inletts – till förmån för hela Finlands säkerhet. Trots att Skyddspolisen förändras, kommer vi inte att avstå från vår traditionella roll som garant för den finländska rättsstaten och demokratin.

Antti Pelttari
Polisråd, chef för Skyddspolisen

LÄGESBILD OCH RAPPORTERING

Skyddspolisen inhämtar underrättelser med anknytning till statens säkerhet genom sin operativa verksamhet. Därutöver används för detta ändamål även öppna källor, för polisen tillgängliga register samt nationellt och internationellt samarbete. Utifrån analyser som bygger på den inhämtade informationen utarbetar Skyddspolisen operativa eller mer omfattande strategiska rapporter samt hotbedömningar. Rapporterna överlämnas till den högsta statsledningen, ministerier, polisledningen eller andra polis enheter för kännedom och till stöd för beslutsfattandet.

Skyddspolisen ansvarar även för bedömningen av hot mot statsledningen och den därmed sammanhängande rapporteringen.

Skyddspolisens särskilda roll

Skyddspolisens uppgifter och verksamhet skiljer sig från den övriga polisen. Skyddspolisen förebygger hot mot statens säkerhet. Därtill tillhandahåller Skyddspolisen säkerhetsinformation till statsledningen och andra myndigheter till stöd för beslutsfattandet. Till skillnad från den övriga polisen spelar förundersökningar, eller underrättelseinhämtning i syfte att inleda förundersökningar, inte någon central och framträdande roll i Skyddspolisens verksamhet.

Skyddspolisen är den enda civil- och polismyndighet i Finland som har informationsutbyte och samarbete med utländska underrättelse- och säkerhetstjänster. I Skyddspolisens verksamhet betonas underrättelsemässiga principer.

Skyddspolisens operativa verksamhet och underrättelseinhämtning inriktas även på främmande staters verksamhet som i enlighet med internationell rätt åtnjuter straffrättslig immunitet.

Skyddspolisen använder samma befogenheter som den övriga polisen. På grund av verksamhetens förebyggande karaktär ligger tyngdpunkten i utövandet av de i polislagen stadgade befogenheterna speciellt på att förebygga och upptäcka brott. Vid utredning av lands- och högförräderibrott som anges i kapitel 12 och 13 i strafflagen använder Skyddspolisen befogenheter som bygger på föreskrifterna i tvångsmedels- och förundersökningslagen.

Trots att det för statens säkerhetsintressen tidvis skulle kunna vara nödvändigt att utvidga underrättelseinhämtningen utanför det egna landets gränser eller till datanätverk, har Skyddspolisen i dagens läge inte några befogenheter till detta. Finland saknar all form av underrättelselagstiftning, men en sådan lagstiftning är nu under beredning.

Konflikten i Syrien och Irak fortsätter att påverka Europa och även Finland

Ett våldsdåd utreds för första gången i Finland som terroristbrott i fråga om attacken i Åbo fredagen den 18.8.2017. Brottsbeteckningarna i detta fall är mord i terroristiskt syfte och mordförsök i terroristiskt syfte. Gärningen är ett exempel på den förändring som vi sett i Finlands säkerhetsmiljö och verksamhetsmiljön för terrorismbekämpning. På grund av denna allvarliga förändring, som vi redan tidigare kunnat observera, offentliggjorde Skyddspolisen den 14.6.2017 en ny terrorhotbedömning. Hotet om terrorism är för tillfället i Finland på nivå förhöjt hot. När hotnivån höjdes, introducerades samtidigt en fyrgradig skala som beskriver terrorhotet mot Finland och Finlands intressen samt hotets utveckling. Bedömningen av hotnivån sker utifrån den egna och internationella underrättelseinformationen, verksamheten och motivationen hos terroristorganisationer eller till dem anknutna personer och grupper samt tidshorisonten för eventuella attackplaner. Hotnivån bedöms löpande och uppdateras vid behov.

Den konflikt som Syrien, Irak och hela Mellanöstern drabbas av återspeglas fortfarande i Europa och påverkar kraftigt det globala terrorhotet. Terroristorganisationen "Islamiska staten", dvs. ISIL, har förlorat praktiskt taget nästan alla områden som den tidigare kontrollerat och har lidit avsevärda förluster. ISILs förmåga att styra och genomföra terrorattacker är för tillfället försvagad, men ideologin bakom organisationen samt den stridserfarenhet som medlemmarna i konfliktområdet fått innebär ett långvarigt säkerhetshot i Europa. Även om själva organisationen ändrar form, kvarstår hotet på grund av nätverk som bildats i konfliktområdet och inom fängelser, individer som inspirerats av organisationens propaganda samt även barn som utsatts för påverkan av organisationen.

Radikalislamistisk propaganda sprids allttjämt via Internet, i synnerhet via direktmeddelandetjänster, som är svåra att övervaka och reglera. I och med sina territoriella förluster samt ökade svårigheter att resa till konfliktområdet har ISIL i sin propaganda uppmuntrat sina anhängare att självständigt utföra terrorattacker i sina hemländer. Europa har således drabbats all oftare av just sådana attacker som begåtts av enskilda av propaganda inspirerade aktörer med hjälp av enkla metoder.

I största delen av de cirka tjugo terrorattacker som år 2017 utfördes i Europa med anknytning till radikalislamistisk ideologi var gärningsmedlen lätt tillgängliga eggvapen eller fordon. Detta betyder dock inte att hotet om storskaliga och komplexa angrepp med sprängmedel eller skjutvapen försvunnit. I olika europeiska länder har man med myndighetsåtgärder lyckats avslöja och förhindra flera invecklade terrorattackplaner där målet varit att själv tillverka sprängämnen.

Största delen av terrorattackerna i Europa år 2017 ägde rum i Frankrike och Storbritannien. De flesta angrepp riktades mot myndigheter, såsom soldater och poliser, men våldsdåd runt om i Europa har krävt även tiotals civila offer.

Konfliktresorna till krisområden i Mellanöstern har under de senaste åren minskat avsevärt. Konfliktområdet har lockat från Europa cirka 5000 personer, varav största delen är fortfarande kvar i regionen. Än så länge har bara ett fåtal utländska stridande från europeiska länder återvänt till Europa. Men när det är fråga om anhängare av radikalislamistisk ideologi som länge deltagit i konflikten och fått stridserfarenhet, räcker det med ett litet antal återvändande individer för att skapa ett betydande terrorhot. I fråga om återvändande konfliktresenärer överväger Skyddspolisen alltid åtgärderna fall för fall.

SKYDDSPOLISEN BEKÄMPAR TERRORISM

I Finland ankommer terrorismbekämpning på Skyddspolisen, som

- i Finland bedriver underrättelseverksamhet för att avslöja och förhindra terroristbrott enligt 34a kapitel i strafflagen
- i Finland bekämpar terroristiska attackplaner mot Finland
- ansvarar för internationellt underrättelseutbyte med anknytning till terrorismbekämpning
- fungerar som operativ expertorganisation gällande terrorism
- skapar och upprätthåller samt sprider kännedom om den nationella lägesbilden angående hotet från terrorism.

Hotet om terrorism större än någonsin förr

Det mest betydande hotet om terrorism utgörs i Finland fortfarande av enskilda aktörer och små grupperingar som hittar sin motivation i radikalislamistisk propaganda eller terroristorganisationers uppmaningar. Dessa personer har sannolikt antingen direkta eller indirekta kontakter med radikalislamistiska nätverk eller organisationer. Skyddspolisen har fått kännedom om terrorismrelaterade planer och förehavanden i Finland som är av allvarigare karaktär än förr. Utländska terroriststridande från Finland har i synnerhet inom ISIL uppnått höga positioner, och de har ett omfattande nätverk av förbindelser inom organisationen.

Antalet målpersoner för Skyddspolisens terrorismbekämpning är cirka 370. Detta antal har ökat i synnerhet under de senaste åren. Ökningen beror på många olika faktorer, men i synnerhet fenomenet med så kallade utländska stridande samt konflikten i Syrien och Irak har spelat en viktig roll i detta. I och med radikalisering samt upptäckt av nya nätverk kommer denna tendens enligt Skyddspolisens bedömning att fortsätta. Utöver den kvantitativa ökningen är målpersonernas anknytningar till terroristisk verksamhet av alltmer direkt och allvarlig karaktär. En allt större del av dem har antingen deltagit i en väpnad konflikt, uttryckt sin vilja att delta i väpnad verksamhet eller mottagit terroristisk utbildning.

Finlands profil i den radikalislamistiska propagandan har blivit starkare. Finland ses som en del av västvärlden och koalitionen mot ISIL, och därtill produceras propaganda på finska och riktas mot Finland. Propagandan uppmanar till attacker i Finland. Radikalislamistiska terroristgrupper har utvidgat sitt urval av attackmål. Syftet är att med en bred skala rikta angrepp mot alla stater och grupper som anses fiendliga. Detta ökar hotet om attacker i Finland.

Aktiva medlemmar av radikalislamistiska nätverk deltar i terroristorganisationers operativa verksamhet i synnerhet inom konfliktområdet i Syrien och Irak. Hittills har de i Finland verksamma delarna koncentrerat sig på stödverksamhet och spridning av ideologin. För att växa i storlek utnyttjar dessa nätverk både radikalisering och andra sätt att finna nya medlemmar. Förändringarna inom konfliktområdet och terroristorganisationers ledning samt strategiska val kan återspeglas även i de i Finland verksamma radikala nätverken. Därutöver avspeglas även spänningarna mellan olika etniska grupper sannolikt i diasporor i vårt land. Detta kan fungera som faktor som bidrar till radikalisering.

Andra stater och olika religiösa intressen representeras i Finland av mål som, på samma sätt som internationella evenemang i Finland, är utsatta för ett ökat hot från både terroristorganisationers och enskilda radikala aktörers sida.

Hotet om terrorattacker mot västerländska intressen och turistmål har ökat, och även finländare kan bli utsatta för angrepp som riktas mot västvärlden.

Vad avses med målpersoner för terrorismbekämpning?

Målpersonerna för terrorismbekämpning verkar aktivt för terrorism eller därtill relaterade ideologier. Till sådan verksamhet kan räknas till exempel att man deltar i terroristisk verksamhet, utbildar sig eller ger utbildning till andra personer, producerar eller sprider propaganda, ordnar finansiering, värvar andra personer eller stöder en terroristorganisation.

Ifall en person som Skyddspolisen har eller får kännedom om har till exempel den ovannämnda typens kopplingar till terrorism eller terroristisk verksamhet, kan denna person genom en särskild bedömningsprocess definieras som en målperson för terrorismbekämpning. Definieringen bygger alltid på omfattande informationsinhämtning, och uppgifterna bedöms i förhållande till precisa kriterier och övervägs fall för fall. Den individuella bedömningen uppdateras vid behov mot bakgrund av nya uppgifter.

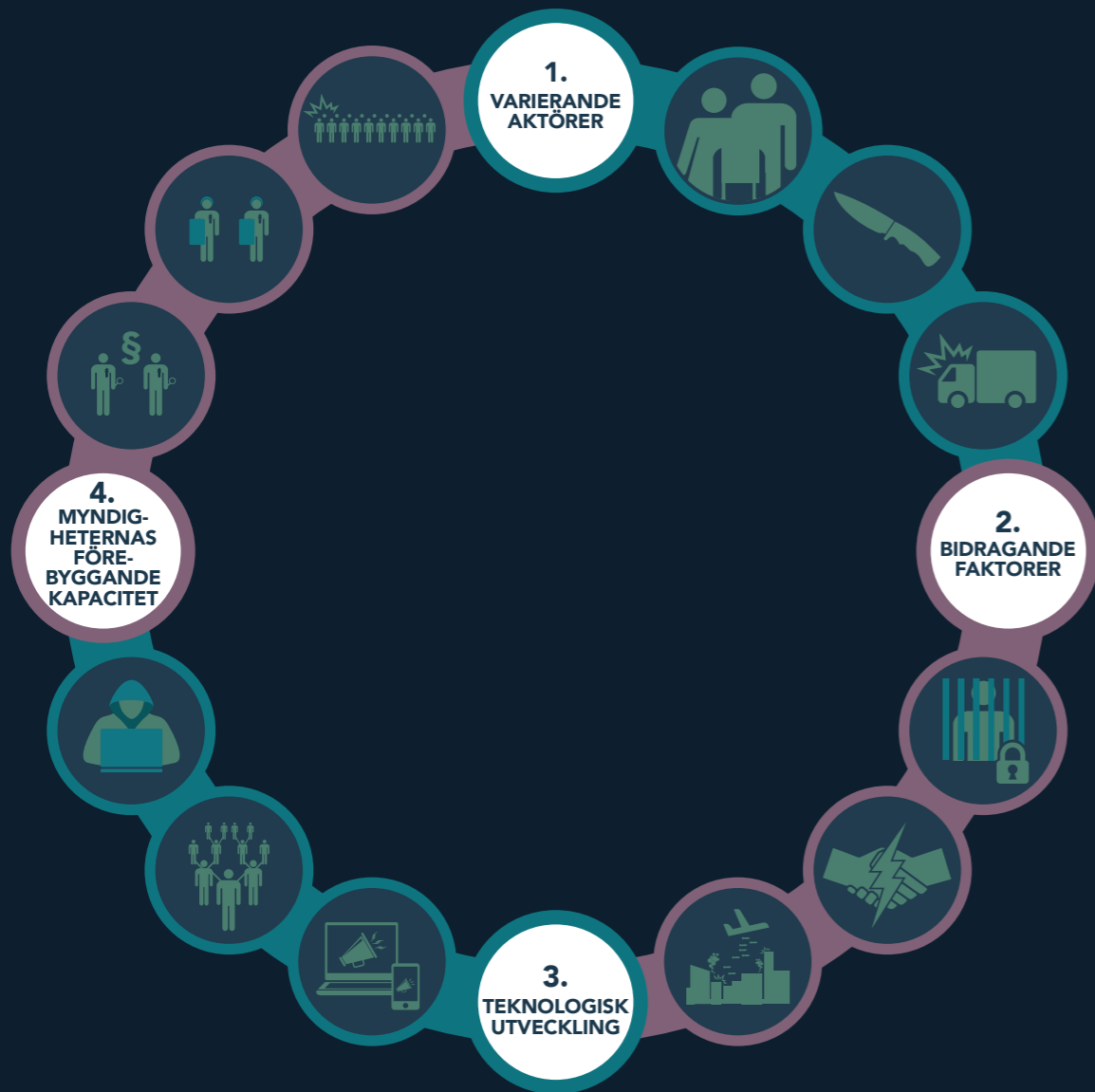
HOTNIVÅERNA

Hotnivåerna används för att beskriva hotet om terrorism mot Finland och Finlands intressen. Bedömningen av hotnivån sker utifrån den tillgängliga underrättelseinformationen, den operativa kapaciteten och motivationen hos terroristorganisationer eller till dem anknutna personer och grupper och tidshorisonten för eventuella attackplaner. Syftet med klassificeringen är att ge en tydlig bild av hurdant hot om terrorism Finland är utsatt för och huruvida hotnivån har förändrats jämfört med den tidigare bedömningen.

HOTET OM TERRORISM I FINLAND

4. MYCKET HÖGT
3. HÖGT
- 2. FÖRHÖJT**
1. LÅGT

Trenderna inom radikalislamistisk terrorism

1. VARIERANDE AKTÖRER

Angreppsmetoderna är allt oftare enkla och spektrumet av attackmål allt bredare. Terroristisk verksamhet bedrivs av personer från olika bakgrunder, även av kvinnor och barn.

2. BIDRAGANDE FAKTORER

Utdragna konflikter och svaga stater ger spelrum för terroristorganisationer. Motsatsförhållandena mellan olika befolkningsgrupper och trossamfund bidrar för sin del till radikalisering.

3. TEKNOLOGISK UTVECKLING

Användning av krypterade kommunikationskanaler för att hålla kontakt och sprida propaganda förbättrar terroristernas verksamhetsförutsättningar. Förmågan till cyberattacker är i dagens läge ännu låg.

4. MYNDIGHETERNAS FÖREBYGGANDE KAPACITET

Trots sina ökade resurser har säkerhetsmyndigheterna inte kapacitet att övervaka samtliga målpersoner och förhindra varenda attack. Internationellt samarbete har ökat, men det är svårt att motverka de grundläggande orsakerna till terrorism.

Ett lugnt år för ytterlighetsrörelser

I fråga om extremism var 2017 ett rätt lugnt år i Finland utan någon aktivism som allvarligt kunde äventyra den nationella säkerheten.

Mest uppmärksamhet väcktes av Nordiska Motståndsrörelsen, mot vilken Polisstyrelsen i mars väckte talan för att lägga ner verksamheten. Organisationen förde under hela året en aktiv kampanj mot denna talan. Under veckoslutet före huvudförhandlingen samlades hundratals demonstranter på gatorna i Tammerfors å ena sidan för att uttrycka sitt stöd för Motståndsrörelsen, å andra sidan för att protestera mot den. En del av motdemonstranterna uppträdde våldsamt, men polisen lyckades förhindra mera omfattande sammandrabbningar. I sin dom i slutet av november beslöt sig Birkalands tingsrätt för att förbjuda den finska avdelningen av Nordiska Motståndsrörelsen samt dess underavdelningar och -föreningar. Domen har inte ännu vunnit laga kraft.

Knivattacken i Åbo i augusti har inte haft någon betydande inverkan på extremismen i Finland. Angreppet väckte debatt och häftiga ställningstaganden inom radikala rörelser, men någon direkt mobilisering bland ytterlighetsrörelserna förekom dock inte.

I och med den anlagda branden av fyra lastbilar i Tammerfors blev den radikala djurrättsaktivismen i november kortvarigt ett högaktuellt tema. En anonym djurrättsförespråkande cell tog på sig ansvaret för gärningen. Denna grova skadegörelse vållade skador som gick upp till hundratusentals euro. Det syntes dock inga tecken på att den radikala djurrättsrörelsen i någon större omfattning tagit aktivare former.

Strax inför självständighetsdagen i december ökade spänningarna mellan extremhögern och antifascisterna på grund av en anlagd brand av tre personbilar i Vanda. Bilarna hörde till ägaren av en lokal pub där det enligt annonsen skulle på självständighetsdagen ordnas ett extremnationalistiskt nachspiel. Antifascister som valde att hålla sig anonyma tog på sig ansvaret för skadegörelsen och meddelade att gärningen riktats mot extremhögern.

På självständighetsdagen den 6 december ordnades såväl högerextremistiska och extremnationalistiska massmöten som en antifascistisk protest mot dessa, men trots tecken på allt starkare motsättningar förlöpte alla evenemang mestadels fredligt. Tack vare polisens höga beredskap uppstod det inte några större sammandrabbningar.

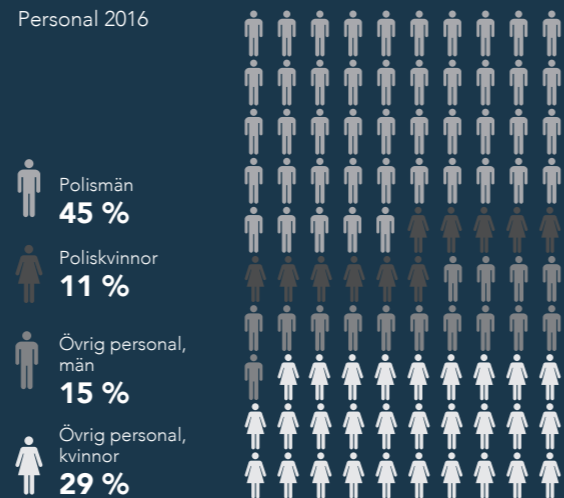
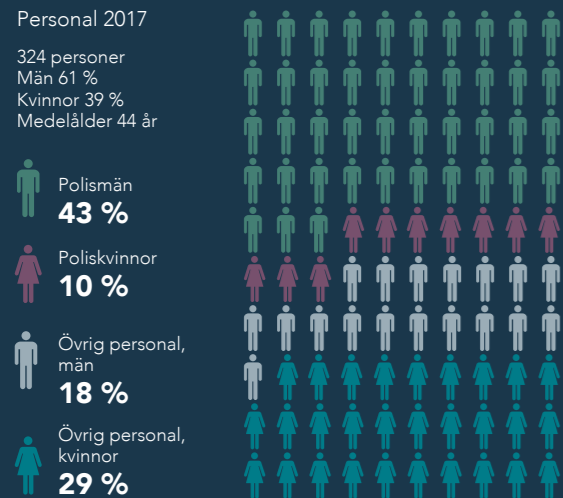
SKYDDSPOLISEN OCH YTTERLIGHETSRORELSE

- Skyddspolisen har till uppgift att bevaka karaktären hos de inhemska ytterlighetsrörelsernas verksamhet och bedöma huruvida den utgör ett hot mot den nationella säkerheten.
- Bedömningen av säkerhetshot mot den allmänna säkerheten och ordningen ankommer på lokalpolisen.

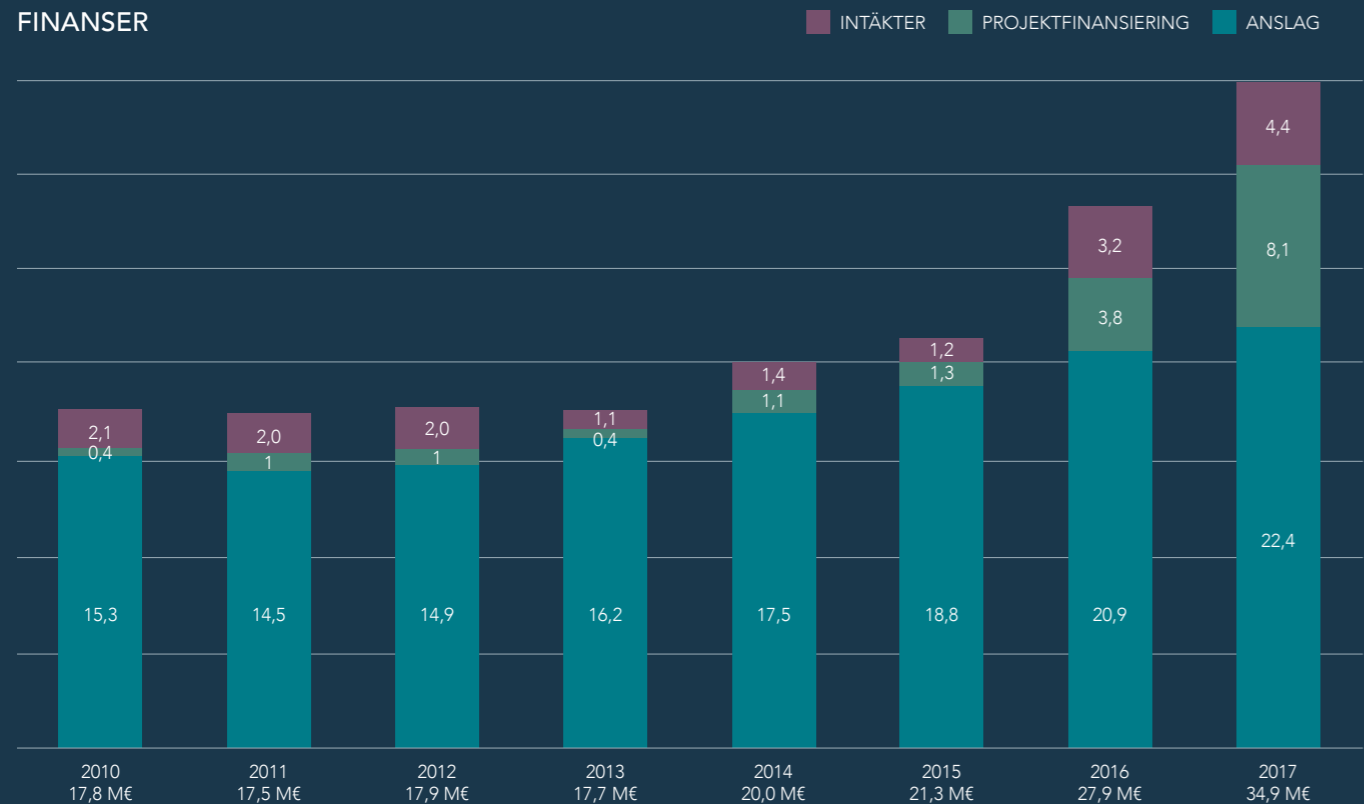

Skyddspolisen i tal och siffror år 2017

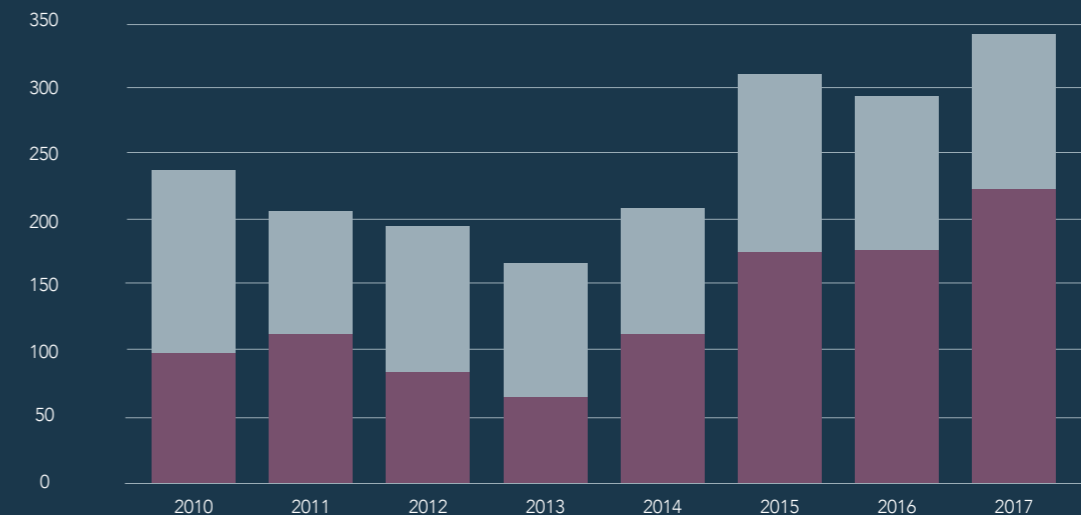
PERSONALFÖRDELNING

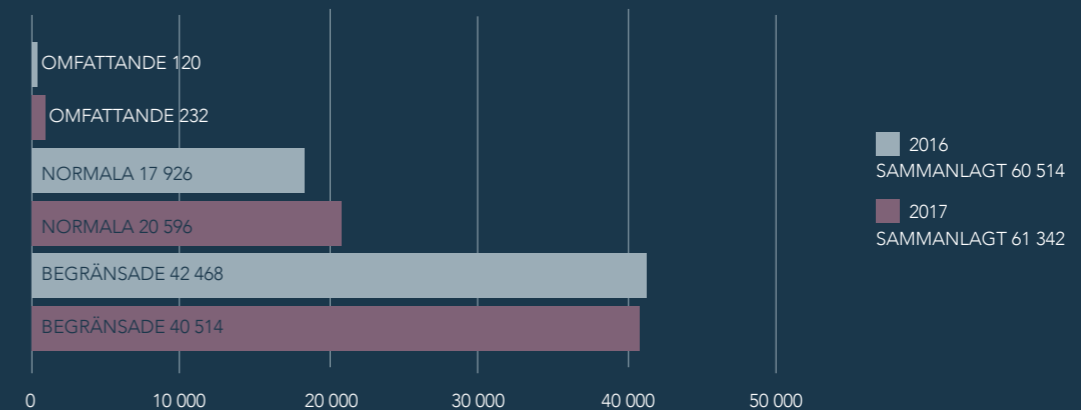
FINANSER

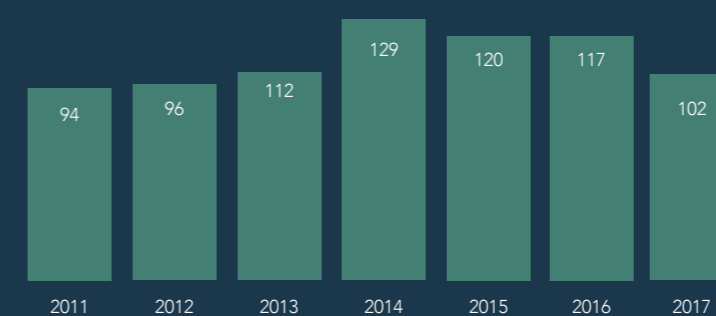
SKYDDSPOLISENS INFORMATIONSMÖTEN

SÄKERHETSUTREDNINGAR

SKYDDSPOLISENS RAPPORTER

Skyddspolisen närvarande i hela Finland

Skyddspolisens regionala enhet ansvarar för operativ verksamhet utanför huvudstadsregionen. De regionala byråerna på olika håll i Finland sköter samma uppgifter som huvudkvarteret i Helsingfors. Byråerna bedriver även ett aktivt samarbete med andra myndigheter och intressentgrupper. En betydande del av infomöten gällande säkerhetsfrågor ordnas på andra orter än Helsingfors.

Skyddspolisens arbete har även inom de regionala byråerna påverkats av den kraftiga förändringen och de alltmer internationella tendenserna i verksamhetsmiljön.

Det regionala samarbetet med lokalpolisen och Centralkriminalpolisen består för det mesta av vardagligt arbete, men Skyddspolisen har även deltagit i utredningen av fall som fått mycket publicitet. I Åbo har Skyddspolisen stött polisinsättningen i Sydvästra Finland och Centralkriminalpolisen i förundersökningen av våldsdådet i augusti, medan i Birkaland har vi samarbetat med Centralkriminalpolisen i utredningen av ett fall med anknytning till massmordet vid Camp Speicher i Irak. Birkalands tingsrätt frikände i maj irakiska tvillingar som misstänkts för delaktighet i massmordet.

Även ur kontrapionagesynvinkel finns det skyddsvärda mål överallt i Finland. Skyddspolisen har till uppgift att även utanför Helsingfors identifiera och förebygga utländska organisationers underrättelseinhämtnings- och påverkansoperationer.

Geopolitiken spelar sin egen roll i den utländska underrättelseverksamheten mot Finland. Till exempel i norr har underrättelseaktörerna ett fortsatt, stort intresse för Arktis. I öster övervakar och bedömer Skyddspolisen däremot ur kontrapionagesynvinkel verksamhet som hänger ihop med EU:s yttre gräns.

Ytterligare stöder Skyddspolisen företag och samfund i deras arbete för att motverka olaglig underrättelseinhämtning. Ur Skyddspolisens synvinkel har till exempel teknologiklustret i Uleåborgsregionen redan länge varit ett viktigt skyddsmål.

Natodebatten, Östersjön och underrättelselagen väcker utländskt intresse

År 2017 fortsatte främmande stater att aktivt bedriva underrättelseverksamhet mot Finland. I förhållande till landets storlek har utländska underrättelsetjänster stationerat ett rätt stort antal representanter i Finland. Verksamheten i Finland är av långvarig och kontinuerlig karaktär. Underrättelsemässigt är Finland av särskilt intresse för Ryssland men även för andra stormakter.

När det gäller aktuella fenomen, förekommer det en viss variation i underrättelsefrågorna, men i bakgrunden ligger det ett långtidsintresse för Finland. Till de mest centrala målen för underrättelseverksamheten hör framför allt att förutse olika politikområden och påverka det politiska beslutsfattandet i Finland. Utländska underrättelsetjänster är även intresserade av finsk teknologi och därmed sammanhängande know-how.

Under år 2017 fick Skyddspolisen kännedom om konkreta fall där främmande stater strävade att i Finland värva hemliga informationskällor för att inhämta uppgifter som inte är tillgängliga för allmänheten. Därtill var främmande staters underrättelseorganisationer ute efter medhjälpare som kunde ge möjlighet att direkt eller indirekt påverka det politiska beslutsfattandet och den allmänna opinionen.

Tyngdpunkten i de utländska underrättelseintressena låg i Finland bl.a. på Natodebatten, Finlands ordförandeskap i Arktiska rådet, Finlands ställning i EU:s sanktionspolitik, säkerhetsläget i Östersjöområdet samt i synnerhet sådan teknologi som passar för militära ändamål. Skyddspolisen noterade att utländska underrättelsetjänster visade intresse även för den finländska underrättelagstiftningen under beredning, cybersäkerhetsstrukturerna i landet samt skyddet mot informationspåverkan.

Såsom under tidigare år, strävade vissa staters underrättelsetjänster att kontrollera i Finland tillfälligt eller fast bosatta medborgare från dessa länder. Detta beror på underrättelsetjänsternas strävan efter att på finländskt territorium värva informationskällor och medhjälpare samt att hålla uppsikt över politisk opposition och dissidenter. Detta så kallade flyktingsspionage har i Finland – till skillnad bland annat från övriga Nordiska länder – inte kriminaliserats.

Ickespridning

Skyddspolisen ansvarar även för ickespridning, det vill säga arbetet för att motverka olaglig export av så kallade produkter med dubbla användningsområden till länder med eventuella massförstörelsevapenprogram. Skyddspolisen utredde år 2017 vissa fall där teknologi som passar för militära ändamål utförts via Finland. I dessa fall hade säljaren vilselettts i fråga om slutanvändaren. Ickespridningsarbetet är utmanande i synnerhet på grund av komplexa internationella arrangemang samt hemlighetsmakeriet för att mörklägga egentliga slutanvändare. Skyddspolisens ickespridningsverksamhet bedrivs i intensivt samarbete med andra nationella och internationella myndigheter.

SKYDDSPOLISEN FÖRHINDRAR SPIONAGE

Skyddspolisen har till uppgift att bekämpa utländsk underrättelseverksamhet och förebygga därav följande skador. Skyddspolisen

- motverkar främmande makters olagliga personbaserade underrättelseverksamhet och påverkan mot Finland.
- motverkar främmande makters spionage mot Finland i datanät.
- förhindrar spridning, från eller via Finland, av teknologi, utrustning eller know-how som behövs vid tillverkning av massförstörelsevapen.
- upprätthåller lägesbilden och rapporterar om fenomen och förehavanden som kan äventyra Finlands säkerhet.

Nätspionage ett hot mot företagens framtid

Statligt spioneri utgör ett hot som inte riktas enbart mot finska statens beslutsfattandesystem utan även mot privata företag. År 2017 fick Skyddspolisen kännedom om flera fall där aktören bakom intrånget uppenbarligen var en stat med ett planmässigt modus operandi.

För företag är situationen allt svårare, ty för allt fler företag är information den väsentligaste produktionsfaktorn. Därigenom har risken för allt större skador ökat. Genom traditionella inbrott kan ett företag utsättas bara för begränsade ekonomiska skador, men genom cyberspionage kan företaget i värsta fall berövas hela sin framtid.

Nätverk har lett till att avståndet förlorat sin betydelse. Allt effektivare medel kan användas vid spionageoperationer med mindre risker än förr. Ett intrång i ett finländskt datasystem kan mycket väl göras utan inkräktarens fysiska närvaro i Finland. Operationen kan genomföras i ursprungslandet till exempel under kontorstid och genom samarbete mellan experter från olika sektorer.

I och med att många företag delvis externaliserat informationsförvaltningen har det blivit allt svårare att bekämpa hotet om spioneri. Underleverantörskedjorna kan lätt bli invecklade, vilket innebär att eventuella avvikelser kan bli mer svårupptäckta.

Varför väcker företag intresse?

Spionageverksamhet inriktas på teknologiföretag med produktutveckling samt på andra företag som tillhandahåller tjänster till de förstnämnda företagen. Det är fråga om en omfattande skala av branscher från maskin- och utrustningsindustri till medicinsk teknologi. När ett finländskt företag drabbas av företagsspioneri, förlorar företaget den konkurrensfördel som firman genom sin egen produktutveckling skaffat sig.

Enligt Skyddspolisens bedömning bedrivs detta slags företagsspioneri ofta av en statlig aktör som vill ge till industrin i det egna landet tillgång till produktutvecklingsinformation, helst på ett lätt sätt, utan egen insats och utan någon större risk att åka fast.

Spioneri inriktas även på den finländska energisektorn samt på därmed sammanhängande produktutvecklingsföretag, som är föremål för en kontinuerlig kartläggning från statliga håll. Enligt Skyddspolisens bedömning är syftet med sådan kartläggning inte att stjäla information från dessa företag. I stället är målet att inom den kritiska infrastrukturen leta efter sådana sårbarheter och egenskaper som i en krissituation kunde utnyttjas för att lamslå kritiska system.

INTE SÅ LÄTT ATT MOTVERKA

Privata företag har kontinuerligt vuxit i betydelse för samhällets funktionsduglighet. Den kritiska infrastrukturen är i dagens läge nästan helt i privat ägo, med undantag av vattenförsörjning och trafik.

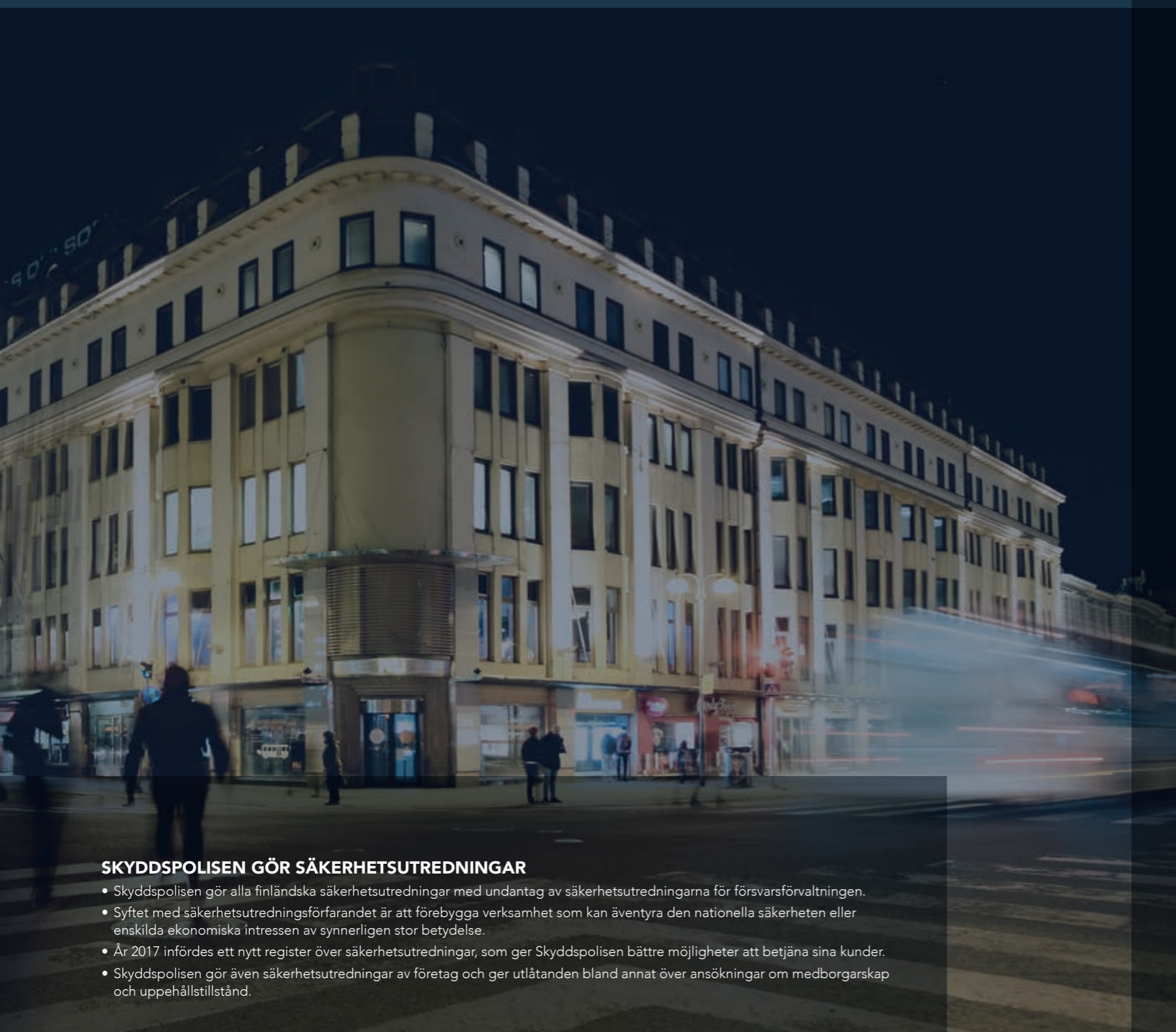
Företag sköter uppgifter som tidigare ankommit på den offentliga sektorn. Lagstiftningen utgår emellertid ifrån att olovlig underrättelseinhämtning med inriktning på privata näringsidkare i sådana fall anses som spioneri mot företaget i fråga, inte mot staten. Företagsspioneri är ett målsägandebrott, vilket innebär att tillräckliga underrättelseinhämtningsmedel inte alltid kan användas för att utreda fallen.

Med tanke på bekämpning av statligt företagsspioneri är det av väsentlig betydelse för företag att ha så bra kännedom som möjligt om sin egen normala nätverkstrafik. Då har företag bättre förutsättningar att upptäcka avvikelser som eventuellt är tecken på statsdrivet spioneri.

När det gäller att motverka statsdrivet spioneri spelar dock samarbetet mellan säkerhetsmyndigheter, Kommunikationsverket, cybersäkerhetscentret, datasäkerhetsindustrin och nätföretag alltid en väsentlig roll. Den nya underrättelselagstiftningen under beredning ger säkerhetsmyndigheter bättre förutsättningar att upptäcka avvikelser och bidrar avsevärt till att bekämpa nätspionage.

Tio frågor om säkerhetsutredningar

SKYDDSPOLISEN GÖR SÄKERHETSUTREDNINGAR

- Skyddspolisen gör alla finländska säkerhetsutredningar med undantag av säkerhetsutredningarna för försvarsförvaltningen.
- Syftet med säkerhetsutredningsförfarandet är att förebygga verksamhet som kan äventyra den nationella säkerheten eller enskilda ekonomiska intressen av synnerligen stor betydelse.
- År 2017 infördes ett nytt register över säkerhetsutredningar, som ger Skyddspolisen bättre möjligheter att betjäna sina kunder.
- Skyddspolisen gör även säkerhetsutredningar av företag och ger utlåtanden bland annat över ansökningar om medborgarskap och uppehållstillstånd.

1. Varför görs det säkerhetsutredningar?

Säkerhetsutredningar görs för att skydda statens säkerhet. Bestämmelserna om hur de utförs ingår i säkerhetsutredningslagen. Syftet är att förebygga verksamhet som kan medföra skada till exempel för statens säkerhet, försvaret, Finlands internationella förbindelser, den allmänna säkerheten eller något annat med dessa jämförbart allmänt intresse. Därtill kan man sikta på att skydda enskilda ekonomiska intressen av synnerligen stor betydelse.

2. Om vem får en säkerhetsutredning göras?

En säkerhetsutredning kan göras till exempel i fråga om en person som söker en tjänst eller arbete, ifall denna person:

- får rätt att annat än tillfälligt hantera säkerhetsklassificerade myndighetshandlingar
- arbetar med uppgifter som direkt stöder statsledningen
- arbetar med uppgifter där man kan skada funktionen hos den infrastruktur som är nödvändig för ett fungerande samhälle eller den kritiska produktionens kontinuitet
- sköter sådana arbetsuppgifter där han eller hon genom att röja sekretessbelagda uppgifter eller genom att begå någon annan lagstridig gärning kan medföra skada för statens säkerhet, försvaret eller Finlands internationella förbindelser.

3. Hur kan jag veta huruvida det har gjorts en säkerhetsutredning om mig?

Inga säkerhetsutredningar av personer görs utan ett skriftligt samtycke. En allmän förutsättning för att en säkerhetsutredning ska kunna genomföras är att den person som utredningen gäller på förhand gett sitt skriftliga samtycke till detta.

4. Vilka arbetsgivare ansöker om säkerhetsutredning?

Säkerhetsutredningar görs mest på ansökan av olika statliga myndigheter. Den största sökanden är inrikesministeriets förvaltningsområde.

När det gäller den privata sektorn, görs de flesta säkerhetsutredningarna för exportföretag där personalen genom att röja information kan förorsaka allvarlig skada för samhälls-ekonomi eller näringsverksamhet av nationell betydelse.

5. Vilka registeruppgifter kontrolleras vid säkerhetsutredningen?

En säkerhetsutredning får bygga enbart på i lagen nämnda registeruppgifter. Därtill kan den som utredningen gäller intervjuas.

Till de mest centrala registren hör bland annat straffregistret, bötesregistret och informationssystemet för polisärenden.

6. Om man tidigare dömts för ett brott, kan detta vara av betydelse för säkerhetsutredningen?

Varje säkerhetsutredning och dess resultat prövas fall för fall. I utredningsprocessen ingår en bedömning av huruvida de eventuella registeranteckningarna är av betydelse just för den ifrågavarande arbetsuppgiften. Därtill tas hänsyn till hur mycket tid som förflutit från tidpunkten för gärningen och hur gammal den som utredningen gäller var vid tidpunkten för den eventuella brottsliga gärningen.

7. Hur ofta kommer det vid en säkerhetsutredning fram uppgifter som ska utlämnas?

Vid cirka två procent av säkerhetsutredningarna ger Skyddspolisen ett skriftligt utlåtande. Skyddspolisen ger emellertid aldrig någon bedömning av huruvida den som utredningen gäller är lämplig för arbetsuppgiften, utan rekryteringsbeslutet fattas alltid av arbetsgivaren.

8. År 2017 ökade antalet säkerhetsutredningar av personer något jämfört med år 2016. Vad beror denna ökning på?

Varje år utvidgas Skyddspolisens kundkrets med nya myndigheter och företag som är i behov av att låta göra säkerhetsutredningar antingen om sin egen personal eller om en tjänsteleverantör.

9. Räcker det med säkerhetsutredningar för att avvärja alla hot?

Säkerhetsutredningarna är ett bra medel att på förhand försöka förebygga hot. Myndigheter och företag kan emellertid inte externalisera säkerheten genom att enbart låta göra säkerhetsutredningar. Först ska de genom tekniska och andra åtgärder begränsa tillgången till de skyddsvärda uppgifterna och lokalerna. Därtill ska säkerhetskulturen upprätthållas med utbildning och kommunikation.

10. Hur stöder Skyddspolisen säkerheten inom företag?

Skyddspolisen bistår företag med råd om säkerhetsfrågor till exempel genom att ordna säkerhetsinfomöten.

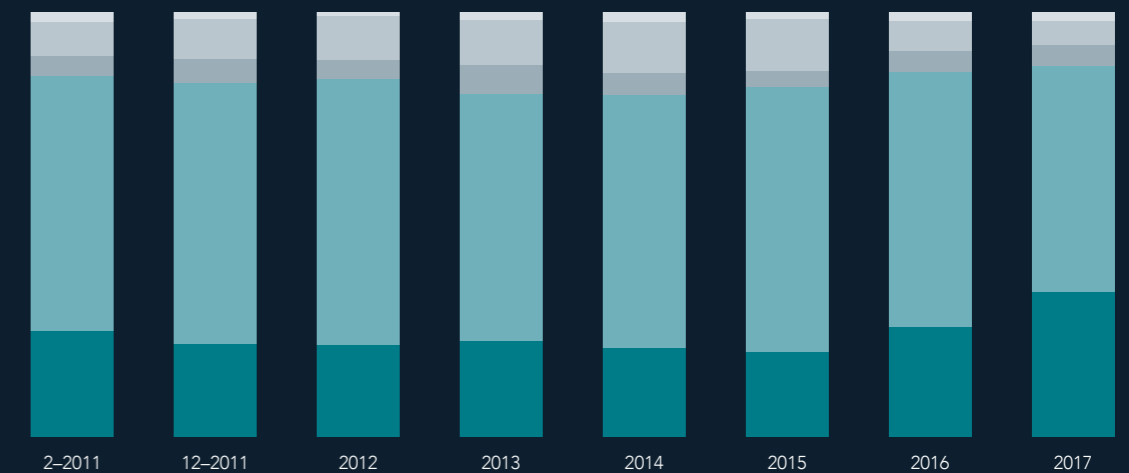

Medborgarnas rekordstora förtroende för Skyddspolisen

Skyddspolisen låter årligen utföra en enkät angående medborgarnas uppfattningar om Skyddspolisens verksamhet. Den senaste enkäten utfördes under perioden 27.11.– 8.12.2017 och omfattade ett urval av 15–79-åriga i Finland utanför Åland bosatta personer.

MEDBORGARNAS FÖRTROENDE FÖR SKYDDSPOLISEN:

- STORT
- RÄTT STORT
- KAN INTE SÄGA
- INTE SÅ STORT
- INTE DET MINSTA

Det totala antalet intervjuer var 1003.
Felmarginalen för resultaten är +/- 3 procentenheter.

SKYDDSPOLISEN

Bangatan 12, 00120 Helsingfors, Finland // +358 295 480 131 // www.supo.fi